

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 23.02.1961, sp. zn. 11 Co 106/61, ECLI:CZ:MSPH:1961:11.CO.106.1961.1

Číslo: 36/1961

Právní věta: Jaké důsledky má porušení bezpečnostních předpisů ze strany zaměstnance a ze strany podniku v případě škody způsobené pracovním úrazem.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 23.02.1961

Spisová značka: 11 Co 106/61

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody, Pracovní úraz

Předpisy: 58/1956 Sb. § 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 36/1961 sb. rozh.

Jaké důsledky má porušení bezpečnostních předpisů ze strany zaměstnance a ze strany podniku v případě škody způsobené pracovním úrazem.

(Rozhodnutí městského soudu v Praze z 23. února 1961, 11 Co 106/61.)

Obvodní soud pro Prahu 2 uznal žalobní nárok, který žalobce uplatnil z důvodu náhrady škody z pracovního úrazu, co do základu opodstatněn jednou polovinou.

Městský soud v Praze změnil rozsudek soudu první stolice tak, že vyslovil, že žalobcův nárok je co do základu po právu čtyřmi pětinami.

Odůvodnění:

Proti rozsudku se odvolávají oba účastníci; žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby, žalobce naopak žádá, aby žalobní nárok byl uznán cele co do základu opodstatněným.

K odvolání žalovaného:

Obrana žalovaného vychází z názoru, že podnik je zcela zproštěn odpovědnosti, ježto k úrazu

nemohlo vůbec dojít, kdyby žalobce nebyl sám porušil bezpečnostní předpisy, přes to, že ani žalovaný podnik neučinil vše, co platné bezpečnostní předpisy požadovaly, a namítá dále, že porušení bezpečnostních předpisů ze strany podniku nebylo v příčinné souvislosti s úrazem.

Uvedený názor odvolatelův je zcela nesprávný a svědčí o zásadním nepochopení základních zásad a pojetí odpovědnosti za pracovní úrazy, jak je upravena zákonem č. 58/1956 Sb. Kdyby tento názor měl být správný, pak by ustanovení § 3 cit. zák., podle něhož odpovídá provozovatel i při porušení bezpečnostních předpisů ze strany poškozeného, nemělo vůbec význam. Vždyť v těchto případech dochází k úrazu právě jen proto, že poškozený porušil bezpečnostní předpis a přesto je i v těchto případech podle zákona částečně odpovědným také provozovatel, a to dokonce i v těch případech, kdy na jeho straně vůbec nedošlo k porušení předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Je to důsledkem toho, že odpovědnost provozovatele za škodu, způsobenou pracovním úrazem, je vybudována na zásadě odpovědnosti objektivní, tedy nikoliv na zásadě odpovědnosti za vinu, což má zabránit tomu, aby se riziko práce přenášelo na pracující. Důležitost a správnost této zásady je potvrzována tím, že je zdůrazňována i ve směrnici pro příští úpravu odškodnění pracovních úrazů, obsažené v usnesení ÚV KSČ k dalšímu upevňování socialistické zákonnosti a zlidovění soudnictví ze zasedání ve dnech 7. a 8. prosince 1960.

Nemůže tedy porušení bezpečnostních předpisů ze strany zaměstnance být samo o sobě důvodem k tomu, že provozovatel se zcela zproští odpovědnosti za škodu, způsobenou úrazem. Tomu je tak jen v případě, že škoda byla způsobena výhradně porušením bezpečnostních předpisů ze strany zaměstnance. I když takovéto vymezení není zcela přesné, vzhledem k tomu, že mluvit k výhradnímu zavinění na jedné straně má smysl jen tam, kde se počítá i se zaviněním na straně druhé, která však v tomto případě odpovídá i bez zavinění, nemůže v daném případě úplné zproštění odpovědnosti žalovaného podniku přicházet vůbec v úvahu již proto, že i na jeho straně zcela nepochybně došlo k porušení bezpečnostních předpisů, takže jej stíhá zavinění.

Žalovaný podnik to ani nepopírá, namítá jen, že toto porušení není v příčinné souvislosti s úrazem. I v tomto směru jsou však jeho závěry zcela pochybené. Nelze přece mít nejmenší pochybnosti o tom, že opatření vchodu do zátyně předepsanými dvířky a výstražnou tabulí má jediné ten smysl, zabránit vstupu do zátyně právě pro nebezpečí úrazu. Jestliže k úrazu došlo tím, že pracující tam vstoupil, je zcela jasně dána příčinná souvislost mezi nedodržáním předpisu, který tomu měl zabránit, a úrazem. Ta okolnost, že ani nařízené zabezpečení vstupu nemohlo zabránit tomu, aby tam přece někdo nevstoupil, příčinnou souvislost nevyklučuje. Názor odvolatelův - důsledně domyšlen - by znamenal, že dodržování bezpečnostních předpisů ze strany zaměstnavatele a tyto předpisy samy o sobě jsou zcela zbytečné, když stejně není vyloučeno, že k úrazu může dojít.

Je proto stanovisko žalovaného podniku, že je v tomto případě zcela zproštěn odpovědnosti, naprosto neudržitelné a proto jeho odvolání nemohlo mít úspěch.

K odvolání žalobcovu:

Žalobce se dopouští podobného zásadního omylu jako žalovaný, když v odvolání zastává názor, že nelze žádat na jednotlivém pracujícím, aby dodržoval bezpečnostní předpisy, jestliže nedodržování bezpečnostních předpisů na pracovišti se stalo systémem, a aby tak byl uvědomělejší, než ředitel závodu, vedoucí úseku a jiní kompetentní činitelé, zvláště v tom směru školení. Svědčilo by to o tom, že si neuvědomujeme, že bez opravdu aktivní a uvědomělé účasti pracujících by se všechno úsilí o odstranění problému úrazovosti nemohlo setkat s úspěchem. Třeba tu znovu připomenout na místě jiného dokumentu shora citovaného, který zdůrazňuje výchovný význam úpravy odškodňování pracovních úrazů i vůči pracujícím a důsledně požaduje i zvýšení přímé účasti pracujících na řešení otázek bezpečnosti při práci a na její kontrole. Nelze tedy schvalovat postoj pracujících, který na zanedbání bezpečnostních předpisů ze strany podniku reaguje tím, že sám je porušuje také, na místě

toho, aby zejména prostřednictvím odborové organizace v zájmu vlastním i ostatních pracujících proti tomuto zlu bojoval.

Zbývá proto jen zkoumat, zda a do jaké míry je oprávněna žalobcova námitka, že podíl, jímž má v důsledku svého spoluzavinění nést částečně škodu ze svého, nebyl určen správně (jednou polovinou).

Již shora bylo řečeno, že zanedbání bezpečnostních předpisů ze strany podniku je třeba posuzovat jako zavinění závažnější, zásadně již proto, že podnik odpovídá i bez zavinění. Vedle tohoto momentu je však zvláště závažné – jak zjistil i správně zdůraznil již soud prvního stupně – že zanedbávání bezpečnostních předpisů ze strany podniku se dělo soustavně a že v důsledku toho se stalo všeobecným zjevem, že horníci pravidelně zátyní procházeli, zejména pak do ní vstupovali, když uváděli do chodu čerpadlo, poněvadž jinak byl k tomuto čerpadlu přístup znesnadněn haldami materiálu. Soud prvního stupně dále zjistil a žalovaný ostatně ani nepopírá, že nedostatky v bezpečnostních zařízeních a opatřeních na pracovišti byly revizí vytýkány již před úrazem v prosinci 1957 a přes upozornění kontrolního orgánu nebyly odstraněny ani do března 1958, kdy k úrazu došlo.

I když to byly také jiné závady nežli ty, které byly v přímé souvislosti s úrazem žalobcovým, nemůže tato okolnost zůstat bez vlivu při posuzování míry odpovědnosti za škodu, způsobenou tímto úrazem. Právě obecný laxní poměr k otázce bezpečnosti práce projevivší se zvláště výrazně zejména nedbáním výtek vzešlých z revize bezpečnostních opatření na pracovišti a trpěním hromadného porušování těchto předpisů, nutně vytvořily na pracovišti atmosféru vedoucí k oslabení ostražitosti a pocitu odpovědnosti i na straně pracujících.

Namísto kladného výchovného působení se tu uplatňoval demoralizující vliv špatného příkladu. To vše ve svém souhrnu vede odvolací soud k závěru, že podíl odpovědnosti žalovaného za žalobcův úraz s následky tak těžkými je třeba určit poměrem vyšším, nežli učinil soud prvního stupně a že všem zjištěným okolnostem odpovídá poměr čtyř pětin ku jedné pětině.